

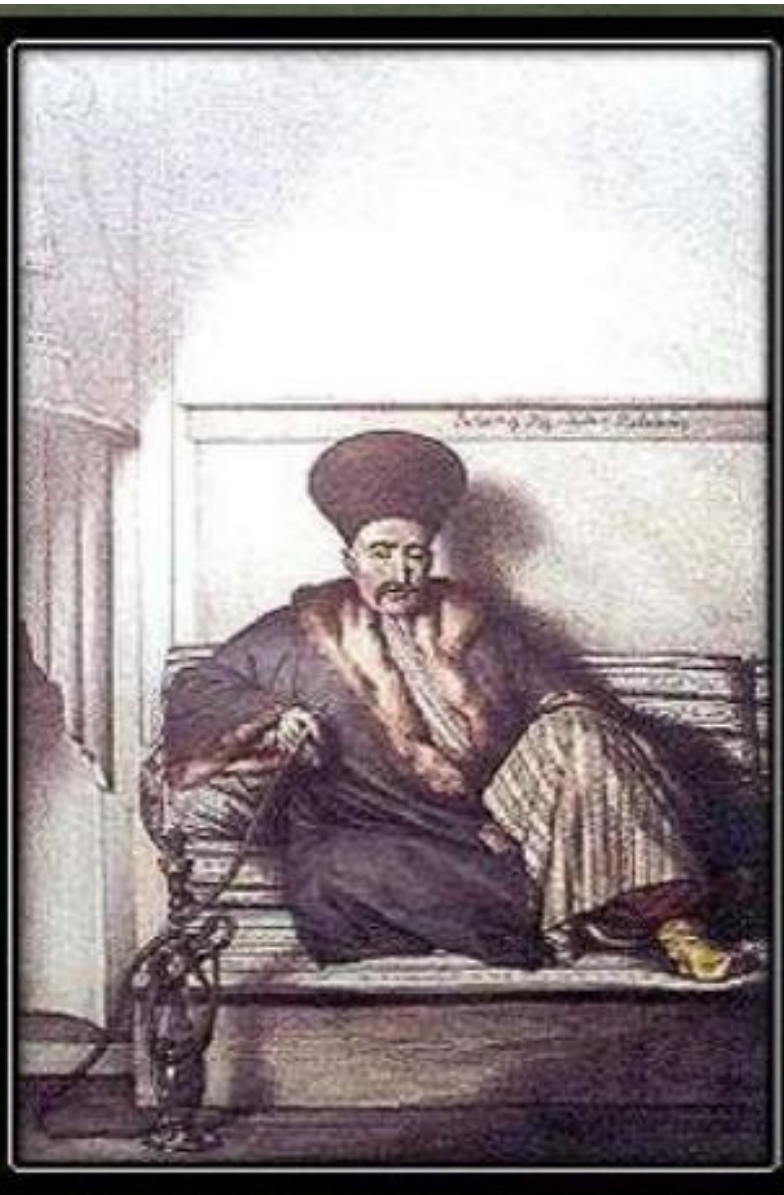
# Ο ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 18<sup>ΟΥ</sup> ΕΩΣ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 19<sup>ΟΥ</sup> ΑΙΩΝΑ

Ενότητα 5



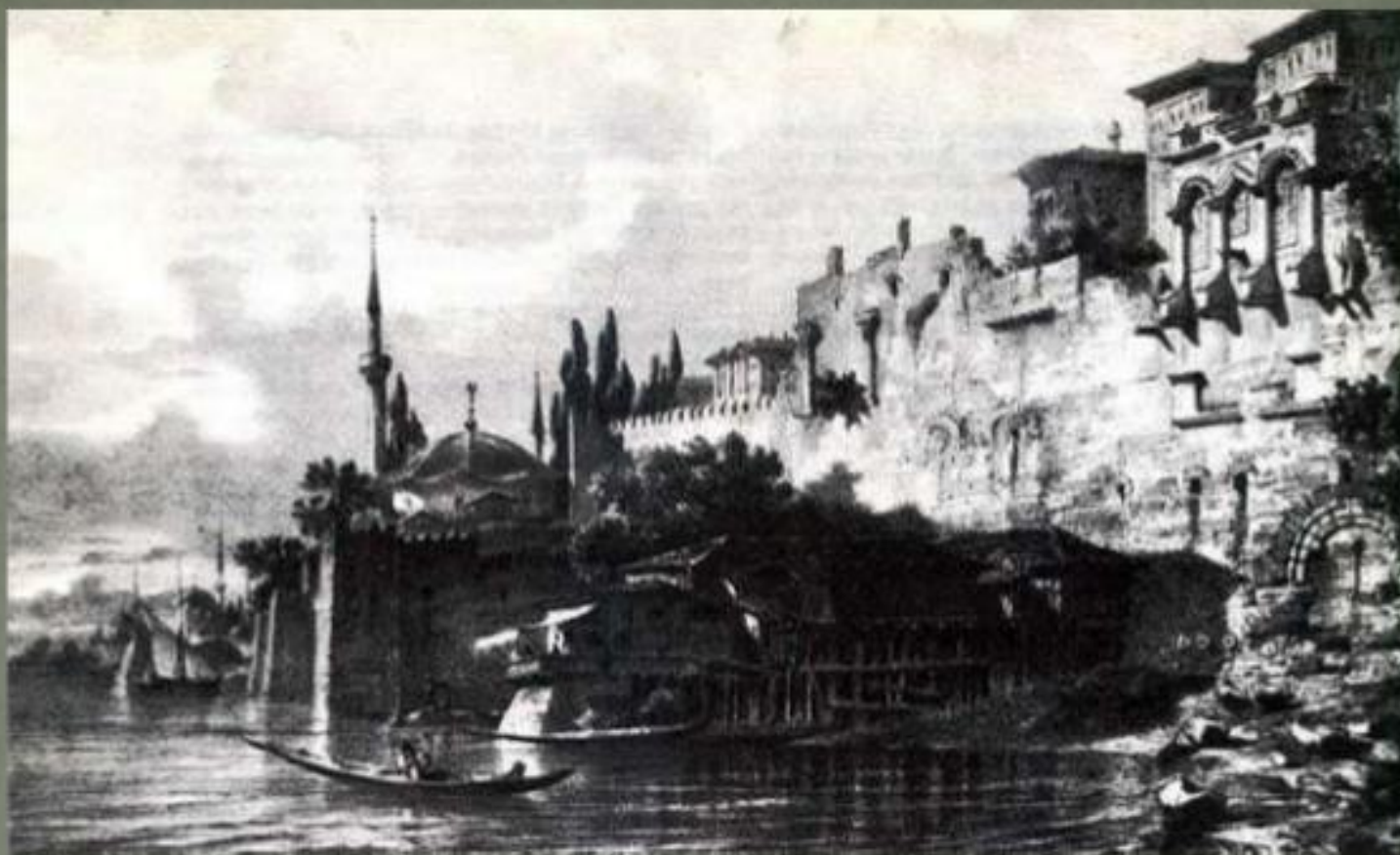
Οι υπόδουλοι Έλληνες στα χρόνια της Τουρκοκρατίας είχαν μια μορφή κοινοτικής αυτοδιοίκησης. Οι Τούρκοι την προσαρμοσαν στις δικές ανάγκες τους και πέτυχαν να ελέγξουν καλύτερα τους ραγιάδες και να εισπράττουν ευκολότερα τους φόρους.

Οι κοινοτικοί  
άρχοντες, (που είναι  
γνωστοί με πολλά  
ονόματα, όπως  
κοτζαμπάσηδες,  
δημογέροντες,  
πρόκριτοι, προεστοί  
κ.ά.) προέρχονταν  
από εύπορες  
οικογένειες,  
εκλέγονταν από το  
λαό για ένα χρόνο και  
η εκλογή  
επικυρωνόταν από  
τους Τούρκους.



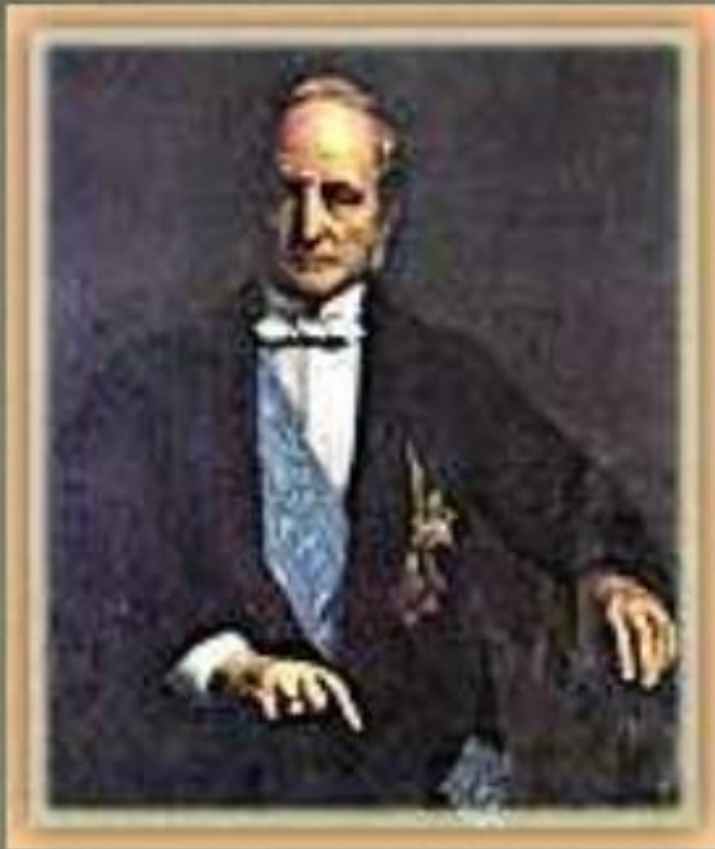


Οι δημογέροντες εκπροσωπούσαν τους Έλληνες, ήταν υπεύθυνοι για τη διατήρηση της τάξης και συνέτασσαν τους φορολογικούς καταλόγους. Πολλές φορές δικάζαν κτηματικές και άλλες διαφορές ανάμεσα στους κατοίκους της κοινότητας με βάση τα ήθη και έθιμα του τόπου.



Το Πατριαρχείο εγκαταστάθηκε το 1603 στο Φανάρι, συνοικία της Κωνσταντινούπολης στη νότια ακτή του Κερατίου κόλπου, η οποία ονομάστηκε έτσι από το φάρο, που υπήρχε στη δυτική προεξοχή του σχηματιζόμενου ορμίσκου.

## ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ



*Αλέξανδρος Σούτσος,  
Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος*



Στη συνοικία του Φαναρίου μαζεύτηκαν τότε όχι μόνο οι αρχιερείς της Ιεράς Συνόδου, αλλά και λαϊκοί αξιωματούχοι της εκκλησίας και πλήθος κόσμου, που ανήκε σε παλιές αρχοντικές οικογένειες. Οι λαϊκοί αξιωματούχοι ήταν επί το πλείστον μορφωμένοι και γλωσσομαθείς ώστε με τον καιρό αποτέλεσαν ιδιαίτερη τάξη, γνωστή με την προσωνυμία **Φαναριώτες**.



*Ιωάννης Καρατζάς, ηγεμών  
της Βλαχίας*



*Ιωάννης Μαυροκορδάτος,  
«Διερμηνεύς της Υψηλής  
Πύλης*

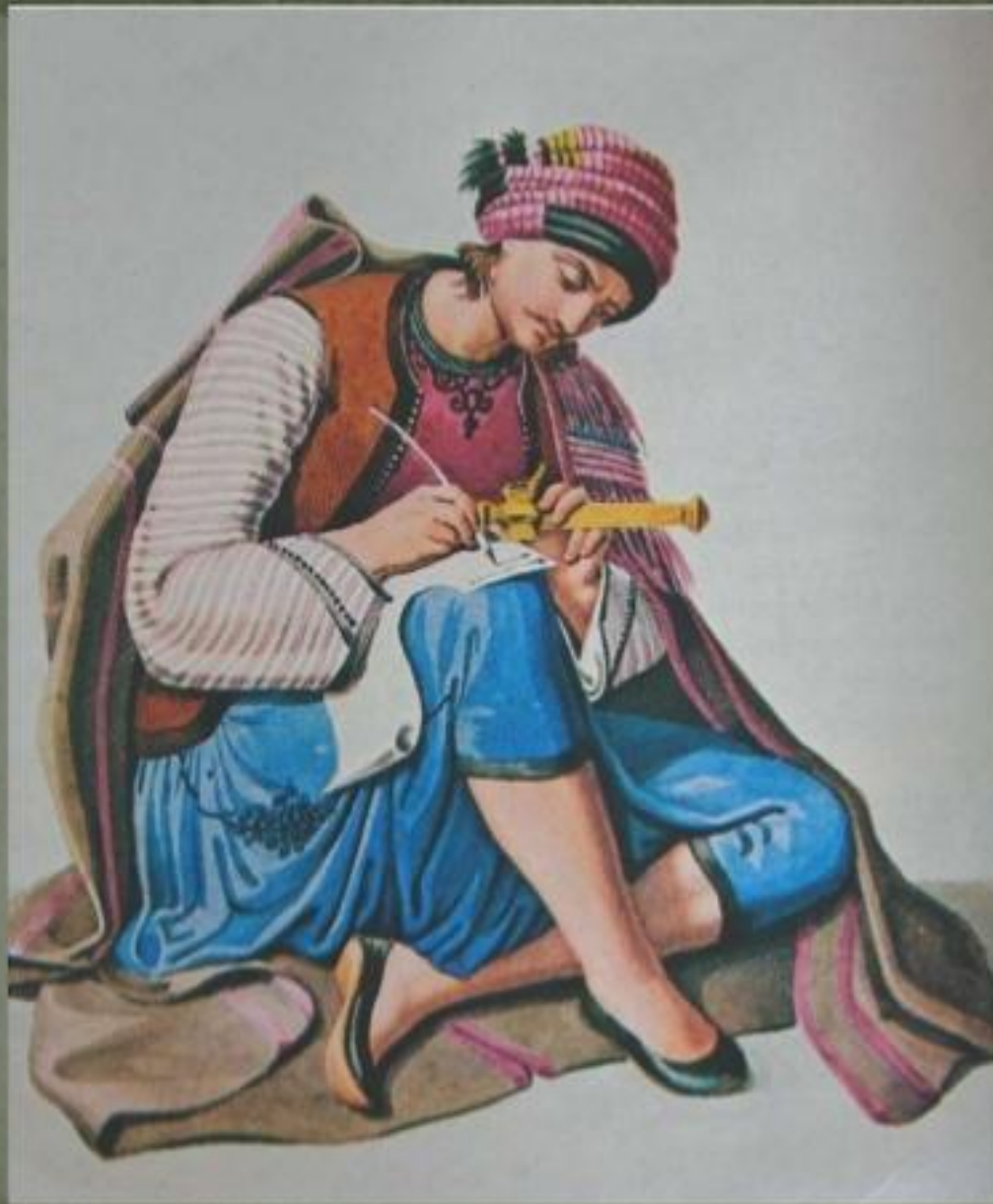
Οι Τούρκοι άρχισαν να χρησιμοποιούν τους άσημους τότε Φαναριώτες ως διερμηνείς στις ευρωπαϊκές πρεσβείες καθότι ήταν γνώστες ανατολικών γλωσσών (αραβικής, τουρκικής) και ευρωπαϊκών που ο ιερός ισλαμικός νόμος απαγόρευε την εκμάθηση τους στους μωαμεθανούς. Έτσι από τα μέσα του 17ου αιώνα έγιναν πολύτιμοι τόσο στο Πατριαρχείο για την επικοινωνία του με την Οθωμανική εξουσία αλλά και στους Τούρκους για την επικοινωνία τους με άλλα κράτη.

Βοήθησαν τους "Έλληνες

- διαθέτοντας μεγάλα χρηματικά ποσά για χτίσιμο ή αναδιοργάνωση σχολών, σχολείων, νοσοκομείων.
- Ίδρυσαν ελληνικές Ακαδημίες στο Βουκουρέστι και στο Ιάσιο και ενίσχυσαν ηθικά και οικονομικά την Πατριαρχική Ακαδημία.

*Αλέξανδρος Υψηλάντης, γιος του  
Κωνσταντίνου Υψηλάντη, Δραγουμάνου  
του τουρκικού στόλου*





Έλληνας  
έμπορος,  
λιθογραφία,  
Αθήνα,  
Γεννάδειος  
Βιβλιοθήκη

Η σταδιακή παρακμή της Οθωμανικής  
Αυτοκρατορίας έδωσε τη δυνατότητα στους  
υπόδουλους Έλληνες να αναπτύξουν οικονομική  
δραστηριότητα, κυρίως εμπορική και να  
πλουτίσουν από αυτήν. Οι εμπορικές σχέσεις με  
τη Δύση τους έφεραν σε επαφή και με τις  
επαναστατικές ιδέες του τέλους του 18<sup>ου</sup> αιώνα  
στη Δυτική Ευρώπη.

Οι Έλληνες έμποροι επέκτειναν τη δραστηριότητά τους στην Κεντρική και τη Δυτική Ευρώπη καθώς και τη Ρωσία, ίδρυσαν στα μέρη αυτά σημαντικές παροικίες και ανέλαβαν μεγάλο μέρος του εισαγωγικού και εξαγωγικού εμπορίου της Δύσης με την Ανατολή, κερδίζοντας πολλά πλούτη.



*Το πλοίο του  
Υδραίου  
καπετάνιου Ιωάννη  
Ορλάνδου,  
υδατογραφία,  
Αθήνα, Εθνικό  
Ιστορικό Μουσείο*

7



Ζωγραφική απεικόνιση της αθηναϊκής αγοράς κοντά στη βιβλιοθήκη του Αδριανού, Αθήνα, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη